

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XLVIII. Obligationes locatariorum, seu conductorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

ductis semine, & expensis, non superiunt fructus ad dimidiam pensionem solvendam. Quod si sterilitas immodica, & extraordinaria non fuerit, æquo ipsam animo conductor ferre debet: cum æquum sit ut aliquid ex sterilitate sentiat incommodum, qui ex magna ubertate sentit commodum.

CAPUT XLVIII.

Obligaciones locatariorum, seu conductorum.

553 **P**rima locatarii obligatio est, re locatâ non uti, nisi ad usum concessum. Quia si is qui rem utendam accepit, in alium usum eam transferat, quam cuius gratiâ ei data est, furtum committit, velut si quis equum, gestandi causâ commodatum sibi, longius aliqûd duxerit. Justinian. lib. 4. Instit. tit. 1. de obligat. §. furtum autem fit. Tunc proinde tenetur de damno secuto.

554 Secunda, rem sibi locatam non dimittere ante tempus pro qua convenit, nisi causa superveniat rationabilem ipsius usum impediens, ut si domus ex parte corruat, vel spiritibus infestetur, vel pestis, aut bellum eam dimittere compellat. Quo casu tenetur locatorem certiore facere de dimissione, si facile possit, ut eam alteri locare possit. Aliâs tenebitur de damno.

555 Tertia, rem sibi locatam in eo bono statu dimittere, in quo accepit. Quia si conductor malè tractavit eam, sic plus, vel minus peccavit, secundum lesionem, & præcipuè quando ex malitia, vel crassa negligentia hoc egit, tenetur ad satisfactionem. S. Antoninus ubi supra.

556 Quarta, solvere tempore condicito. Quia si tunc non solveret, peccaret, inquit Antoninus ibidem. Quod si solutioni non defuerit, etiam si rem locatam locationis tempore dominus venderit, moribus Belgii emptor stare debet locationi ab altero factæ, etiam si juxta L. 9. Cod. de locato ad id non teneatur, sed solus dominus ipsi teneatur ad interesse.

CAPUT XLIX.

Specialia circa locationem operarum, & operariorum.

557 **D**E locatione operarum & operariorum dicendum 1º. quod de justitia locator benè laborantibus jultum debeat stipendium. Dignus est enim operarius mercede suâ; unumque ex peccatis in cælum clamantibus est, merces operariorum defraudata. Dixi benè laborantibus, quia non benè laborantibus integrum non debetur stipendium, nec operarius in conscientia plus exigere potest, quam laborando mereatur, sed pro æstimatione laboris, nisi minori stipendio contentus fuisset.

558 Dicendum 2º. quod dum famuli sese domino sic elocant, ut voluntari ipsius stipen-

dium relinquunt, non satisfacit reddendo quodcumque; sed labori proportionatum reddere repetitur; juxta prudentem æstimationem; habitâ ratione obsequiorum, consuetudinis, temporis, aliarumque circumstantiarum. Pro eo namque famulus se elocasse censetur. Quod si pro solo victu se elocaverint, ut pueri, peccant graviter conductores; ipsos ad laborem summum adigentes, & vix pane satiantes. Quod si pro victu, & artibus ipsis elocendis, graviter peccant, si artem edocere negligant, quem admodum & si ad alios usus ipsos applicent, quam ad quos conducti sunt; nisi illud aliunde compensent.

Dicendum 3º. quod dum operarius operas suas locat, vel rem & operam, nec per eum fiat, quominus eas solvat, sed per conductorem, licet casu fortuito impeditur, mercedem totius temporis perinde consequi debent, ac si operas impendisset. Glossa in L. si uno ff. locati, verbo parsonis. Quia dum per operarium non stat quominus locatas operas solvat; fidem contractus impleri æquum est. L. sed adde §. cum quidam ff. locati. Si vero per locatorem steterit quominus operas præstaret, tenetur ad interesse. Quod si steterit per casum fortuitum, in persona locatoris contingentem, locator tenetur pensionem remittere, vel reddere, pro rata temporis, quo eas non præstavit. Glossa ibidem. Imperator tamen Severus ab heredibus Advocati, eo mortuo, prohibuit mercedem repeti, quia per ipsum non steterit quominus eas ageret. L. præses ff. de var. & extraordin. cognition. §. Divus.

Dicendum 4º. quod dum Sejus conducit Cajum, ad faciendum opus aliquod, v. g. domum, statuum, navim, &c. Cajo mortuo, hæredes ipsius tenentur ad opus istud per se vel per alios faciendum. Similiter hæredes Seji stare tenentur conventionibus ab ipso factis cum Cajo. Quia L. veteris juris C. de contrah. & committ. stipulat. generaliter sancitum est; omnem stipulationem, sive in dando, sive in faciendo, sive mixta ex dando & faciendo inveniantur, & ad hæredes, & contra hæredes transmitti, sive specialis heredum fiat mentio, sive non.

Dicendum 5º. dum famulus, necessitate compulsus, vili valde pretio seipsum locavit, dominum instanter rogando, quatenus ipsum acceptaret; dominus equidem tenetur ipsi solvere jultum pretium obsequii sui. Quia, ut Justinianus dicit lib. 3. Instit. tit. 25. locatio & conductio proxima est emptioni & venditioni, isdemque legibus consistit. Quemadmodum ergo vilius emere rem quam valeat, est secundum se injustum & illicitum. S. Thomas q. 77. a. 1. in corp. Ita & vilius solvere obsequium quam valeat.

Excipe casum, quo dominus obsequio ipsius non indigens, ipsum non tam gratiâ sui, quam gratiâ ipsius, & ad magnam ipsius instantiam, ipsum acceptaret; eaque ratione